

BÖTE* Bölümü Öğrencilerinin İnternet Kullanım Özellikleri ve Tercihlerinin İncelenmesi

A Study on Characteristics of Internet Use Of CEIT** Students and Their Preferences

Aylin TUTGUN ÜNAL

Maltepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü
aylintutgun@maltepe.edu.tr

Özet

Bu araştırmada, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü (BÖTE) öğrencilerinin internet kullanım özellikleri ve tercihleri incelenmiştir. Araştırma, Türkiye’de, İstanbul’da yer alan 3 farklı üniversitenin (Marmara Üniversitesi, Maltepe Üniversitesi, Yıldız Teknik Üniversitesi) BÖTE bölümü öğrencileri ile yürütülmüştür. Verilerin toplanmasında, “BÖTE’nin İnternet Kullanım Özellikleri Anketi (BİKÖ)” kullanılmıştır. İnternet Kullanım özelliklerine dair araştırma bulguları incelendiğinde, BÖTE öğrencilerinin %91.4’ünün bilgisayara sahip olduğu halde, %31.5’inin internet bağlantısının olmadığı ve %89.5’inin web sitesi ya da blog oluşturmayla ilgilenmediği görülmüştür. Diğer taraftan, en çok günde 1-4 saat internetin kullanıldığı ortaya çıkmış olup, internetin ne amaçla kullanıldığı sorgulanmıştır. Öğrencilerin neredeyse ortalamaya yakını (%44.4’ü), yeni insanlarla tanışma amacıyla internete günlük olarak vakit ayırmakta olduğu dikkat çekmektedir. Diğer dikkate değer sonuç ise, öğrencilerin (%97.6) her gün 0-5 saat arası yeni bilgiler edinmek için interneti kullandığıdır. Son olarak, BÖTE öğrencilerinin az oranlarda da olsa, kumar/bahis oynama, cinsel içerikli siteleri araştırma vs. amaçlarıyla da günlük olarak internete zaman ayırması, internetin kötü kullanımına işaret etmektedir.

Araştırmada, özellikle teknolojiyle ilgili bölümlerde bir an önce gerekli önlemlerin alınması vurgulanmaktadır. Bu noktadan hareketle, araştırma sonunda birtakım önerilere yer verilmiştir.

Anahtar Sözcükler: BÖTE, İnternet kullanım tercihi, Problemler internet kullanımı.

Abstract

In this research, characteristics of internet use of CEIT (Computer Education and Instructional Technologies) students and their preferences were studied. The research was conducted with students from three universities (Marmara University, Maltepe University and Yıldız Technical University) in Istanbul in Turkey. A Questionnaire of Characteristics of Internet Use of CEIT Students was used. The research found out that although 91.4 % of CEIT students have a computer, 31.5% of them do not have an access to internet and 89.5 % are not interested in making a web site or a blog. On the other hand, it was apparent that internet was used 1-4 hours a day at most and the reasons of internet use were investigated. It was notable that almost half of the students (44.4 %) spare time daily for getting acquainted with new people. Another remarkable result was that students (97.6%) use internet to obtain new data for 0-5 hours daily. The last finding of the study was pointing out to the fact that students abuse internet for gambling/betting and surfing through sexually explicit sites. The research emphasized that necessary measures must be taken immediately. Some suggestions were given at the end of the study for this purpose.

Key Words: CEIT, Preference of internet use, Problematic internet use

GİRİŞ

Teknolojinin hızla ilerlemesi ile birlikte bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanımı giderek yaygınlaşmakta olduğundan, bilgisayar ve internet, hayatın vazgeçilmez gereklilikleri haline gelmiştir. Gelişen teknoloji ile birlikte bilgisayar ve internet kullanımının bütün dünyada olduğu gibi Türkiye’de de artan oranlarla yaygınlaştığı gözlenmektedir. Bu noktadan hareketle Türkiye İstatistik Kurumu tarafından yapılan “Bilişim Teknolojileri Kullanımı Araştırması”na göre, girişimlerde bilgisayar kullanım ve internet erişimine sahiplik oranları 2007 yılı Ocak ayında %88,7 ve %85,4 iken, bu oranlar 2008 yılı Ocak ayında sırasıyla %90,6 ve %89,2’ye yükselmiştir. 2010 yılında ise, internet erişimine sahiplik oranının %90,9’a yükseldiği görülmektedir (Türkiye İstatistik Kurumu, 2011). Diğer taraftan üniversite öğrencileri ile yürütülen diğer bazı araştırmalarda, öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun rahatlıkla ulaşabilecekleri bilgisayar ve internete erişim imkanlarının olduğu belirtilmektedir (Ceyhan, Ceyhan ve Gürcan, 2007; Deniz, 2001, 2007; Deniz ve Coşkun, 2004; Tutgun ve Deniz, 2010).

Bilim ve teknolojideki hızlı gelişmeler sonucunda bilgisayar ve internet teknolojilerinin eğitim ortamlarında kullanımı büyük bir gereklilik haline gelmiş olup, bu durum öğretmen ve öğrencilerin bilgisayar ve internet teknolojilerinden yararlanmasını kaçınılmaz hale getirmiştir. Deniz ve Coşkun (2004)’e göre, bir öğretim aracı olarak internet, ucuz, global, etkileşimli, yoğun bilgisayar iletişimine imkan sağlamakta ve öğrencinin öğrenme tecrübesini arttırmasına fırsat vermektedir. Sağladığı imkanlardan dolayı bilgisayar ve internet kullanımı ve buna bağlı olarak bu teknolojilerin öğrenilmesi/öğretilmesi ihtiyacı doğmuş, bu ihtiyaçtan dolayı üniversitelerde teknoloji kullanımını kapsayan, bilgisayar ve internet teknolojilerinin öğretimine yönelik bölümler açılmıştır. Bu bölümlerden bir tanesi de bu araştırmanın çalışma grubunu oluşturan “Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü”dür.

Yeni yetişen genç nüfusun daha erken bilgisayar ve internetle tanışması, onların yaşça büyüklerine göre daha fazla interneti kullanma eğiliminde olmalarını sağlayabilmektedir. Wright (2001), yeni yetişen genç nüfusu “Net Jenerasyonu” olarak adlandırarak bu durumu vurgulamaktadır. Diğer taraftan birtakım çalışmalarda 1. sınıfa devam eden üniversite öğrencilerinin, 4. sınıfa devam edenlere göre interneti aşırı kullandıkları ve bu kullanımlarından dolayı, problemlerle internet kullanımına daha fazla eğilimli oldukları sonucu bulunmuştur (Tutgun, 2009; Tutgun ve Cesur, 2011). Bu sonuç, genç nüfusun internetin kötü kullanımından kaynaklanan problemlere de daha yatkın olduklarını göstermektedir.

İnternet özellikle genç nüfus tarafından birçok amaca yönelik yaygın olarak kullanılmaktadır. Erikson (1998)’e göre, üniversite gençliğinin en temel gelişim görevi aynı veya karşıt cinsteki yaşlıları ile yakın ilişkiler kurmayı başarmaktır. Günümüzde, genç nüfus bu ihtiyacını sosyal ortamda yüz-yüze iletişim becerilerini kullanarak karşılamak yerine, internette sosyal etkileşim sağlayan uygulamaları kullanmayı tercih etmektedir. Alanyazında, bu durumu destekleyen birçok araştırma yer almaktadır (Caplan, 2005; Ceyhan, Ceyhan ve Gürcan, 2007; Deniz ve Tutgun, 2010; Tutgun, 2009; Tutgun ve Deniz,

2010, Tutgun, Deniz ve Moon, 2011). Özellikle cep telefonlarının sağladığı ucuz internet ve etkileşimli uygulamalar ile öğrenciler, sosyal iletişim ihtiyaçlarını karşılamakta olup, online sosyal etkileşime, birlikte yaşayacakları sosyal deneyimlerden daha fazla vakit ayırmaktadırlar. Doğal sosyal ortamda sosyal becerilerini geliştiremeyen ergen gruptaki gençlerin, hayatlarının sonraki dönemlerinde, özellikle aile ve iş ortamında problemler yaşaması kaçınılmaz olacağı düşünülmektedir ve bu noktadan hareketle, problemlerli internet kullanımına yönelik yapılan birçok araştırmanın özellikle üniversite öğrencileri ile yürütüldüğü görülmektedir (Anderson, 2001; Caplan, 2010; Ceyhan, Ceyhan ve Gürçan, 2007; Deniz ve Tutgun, 2010; Kandell, 1998; Lavin, Marvin ve diğ., 1999; Lin ve Tsai, 2002; Morahan-Martin ve Schumacher, 2000; Niemz, Griffiths ve diğ., 2005; Odacı ve Kalkan, 2010; Tutgun, 2009; Tutgun ve Deniz, 2010; Tutgun, Deniz ve Moon, 2011; Young, 2006).

İnternet bağımlılığını, patolojik ya da problemlerli internet kullanımını tanılamada, birçok araştırmacı, kişilerin, internette zaman harcama sürecini önemli bir ölçüt olarak değerlendirmiştir (Young ve Rogers, 1998; Young, 1996a, 1996b). Problemlerli internet kullanımını tanılamada zaman ölçütü tek başına yeterli değildir fakat önemli bir faktördür. Üniversitelerde öğrenci-öğretim elemanı iletişimi, ödev/proje araştırmaları, serbest kullanıma yönelik açık laboratuvarların olması şüphesiz öğrencilerin internet kullanımı için oldukça vakit ayırmalarını sağlamaktadır. Diğer taraftan, teknoloji ile iç içe olan bölümlerde öğrenim gören öğrenciler, diğer öğrencilere göre bilgisayar ve interneti daha fazla kullanmaktadır. İnternet, her türlü bilgi ve görüşe açık bir alandır. İnternet, özellikle internet kullanımını gereksinimleri doğrultusunda sınırlayamayan öğrenciler için çok büyük bir risk faktörü olabilmektedir. Ergen gruplarla, özellikle üniversite öğrencileri ile yürütülen araştırma sonuçlarına göre, öğrencilerin problemlerli internet kullanımına büyük ölçüde eğilimli oldukları ve kontrolü sağlama da sıkıntı yaşadıkları açıktır.

Tutgun (2009)'un araştırmasında, 2 farklı üniversitede, Eğitim Fakültelerinin çeşitli bölümlerine devam eden üniversite öğrencilerinin problemlerli internet kullanımları incelenmiş ve bölümler arasında bir farklılık bulunmuştur. Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi bölümüne devam eden öğrenciler, diğer sosyal alanlar, fen-matematik alanları ve güzel sanatlara göre problemlerli internet kullanımına daha fazla eğilimli oldukları görülmüştür. Diğer bölümler kendi arasında araştırıldığında, bir farklılık bulunmamıştır. Bu çalışmadan hareketle, Tutgun ve Cesur (2011)'in araştırmasında Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi bölümü öğrencilerinin problemlerli internet kullanımları incelemiş, öğrencilerin problemlerli internet kullanımlarının orta seviyenin üzerinde olduğu bulunmuştur. Bu noktadan hareketle, bilgisayar ve internet kullanımını içeren alanların problemlerli internet kullanımına sebep olabileceği hususu üzerinde durulması, teknoloji içerikli bölümlerin problemlerli internet kullanımlarının ayrıca araştırılması ve sebepleri üzerinde durulması gerekmektedir. Böylece daha spesifik çözümler üretilebilecek ve sorunun kaynağı daha açık bir şekilde tespit edilebilecektir. Diğer taraftan, bu tür araştırmalar, teknolojinin insan hayatını kolaylaştırırken, diğer taraftan insan psikolojisi üzerindeki etkilerinin ne olabileceği konusunu da ön plana çıkaracaktır. Bu sebeplerden dolayı, teknoloji içerikli bölümlerdeki öğrencilerin internet kullanım özelliklerinin ve internette neler yaptıklarının derinlemesine incelenmesi önemli görülmektedir. Bu araştırmanın, bu konuda yapılacak nitel araştırmalara destek olacağı düşünülmektedir. Bu

noktadan hareketle, “BÖTE Bölümü Öğrencilerinin İnternet Kullanım Özellikleri ve Tercihlerinin İncelenmesi” araştırmanın problem cümlesini oluşturmaktadır.

Amaç

Bu araştırmanın amacı, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü öğrencilerinin internet kullanım özellikleri ve tercihlerinin incelenmesidir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki araştırma sorularına cevap aranmıştır.

1. Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü öğrencilerinin bilgisayar ve internet kullanım imkânları ve özellikleri nelerdir?
2. Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü öğrencilerinin internet kullanım tercihleri nelerdir?

YÖNTEM

Araştırma Modeli ve Çalışma Grubu

Bu çalışmada, “BÖTE’nin İnternet Kullanım Özellikleri Anketi (BİKÖ)” ile elde edilen verilerin nicel analizi ile var olan durum saptandığı için bu araştırma Karasar (1994)’a göre tarama modellerinden genel tarama modelidir.

Araştırmanın çalışma grubunu İstanbul’daki 3 farklı üniversitenin (Marmara Üniversitesi, Maltepe Üniversitesi ve Yıldız Teknik Üniversitesi) Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümüne devam eden 162 öğrenci oluşturmaktadır. Katılımcıların 63’ü (%38.9) bayan, 99’u (%61.1) ise erkek öğrencilerden oluşmakta olup, yaşları 17 ile 27 arasında değişmektedir.

Veri Toplama Aracı

Araştırma verileri, araştırmacı tarafından geliştirilen “BÖTE’nin İnternet Kullanım Özellikleri Anketi (BİKÖ)” ile toplanmıştır. Ankette, öğrencilerin bilgisayar ve internet imkânlarını belirleyici sorular (kendi bilgisayarının olup olmadığı, internet bağlantısının olup olmadığı vs.), internet kullanım özelliklerine dair sorular (internete nasıl bağlandığı, ne zamandan beri interneti kullandığı, günde kaç saat kullandığı vs.) ile internet kullanım tercihlerini belirleyici sorular (yeni birileriyle tanışma, ödev araştırma, müzik/film/fotoğraf ya da resim indirme, kumar oynama amaçlı vs. günde ne kadar interneti kullandığı) yer almaktadır.

İşlem

BİKÖ Anketi, 2010-2011 öğretim yılında, bahar yarılında, ders ortamında, gönüllülük ilkesine göre BÖTE öğrencilerine uygulanmıştır. Katılımcıların anketi doldurma süresi 10 ile 12 dakika arasında değişmiştir.

Verilerin Analizi

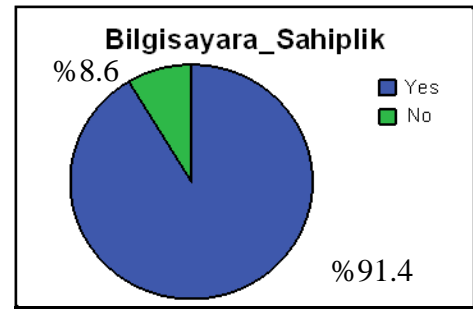
BİKÖ Anketi'nin üniversite öğrencilerine uygulanması ile elde edilen veriler, SPSS 17.5 sürümü ile analiz edilmiştir. Analizlerde frekans ölçümü ve pasta grafiği kullanılarak var olan durum ortaya koyulmuştur.

BULGULAR

İlk araştırma sorusu olan “Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü öğrencilerinin bilgisayar ve internet kullanım imkânları ve özellikleri nelerdir?”e yönelik bulgular:

Tablo 1: Kendi bilgisayarına sahip olma durumu

BÖTE Bölümü Öğrencileri	
	f (%)
Evet	148 (91.4)
Hayır	14 (8.6)
TOPLAM	162 (100)

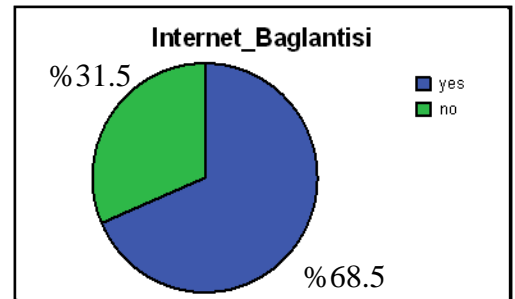

Grafik 1

Tablo 1’de görüldüğü gibi Bilgisayar ve öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü öğrencileri yüksek oranda (%91.4) kendi bilgisayarına sahiptir.

Tablo 2: İnternet bağlantısına sahip olma durumu

BÖTE Bölümü Öğrencileri	
	f (%)
Evet	111 (68.5)
Hayır	51 (31.5)
TOPLAM	162 (100)

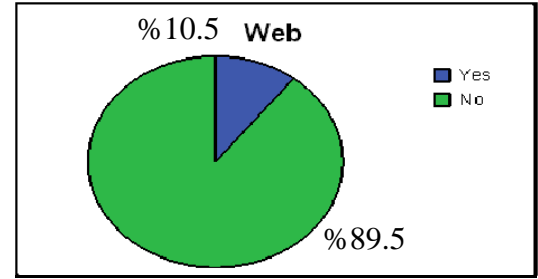

Grafik 2

Tablo 2’de görüldüğü gibi Bilgisayar ve öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü öğrencileri ortalamanın üzerinde (%68.5) internet bağlantısına sahiptir.

Tablo 3: Web sayfasına sahip olma durumu

BÖTE Bölümü Öğrencileri	
	f (%)
Evet	17 (10.5)
Hayır	145 (89.5)
TOPLAM	162 (100)

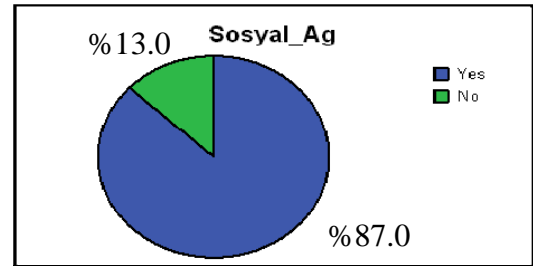

Grafik 3

Tablo 3’de yer alan veriler incelendiğinde, Bilgisayar ve öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü öğrencilerinin kişisel bir web sayfasına sahip olma oranı oldukça düşüktür (%10.5).

Tablo 4: Sosyal Ağ’da hesap sahibi olma durumu

BÖTE Bölümü Öğrencileri	
	f (%)
Evet	141 (87.0)
Hayır	21 (13.0)
TOPLAM	162 (100)

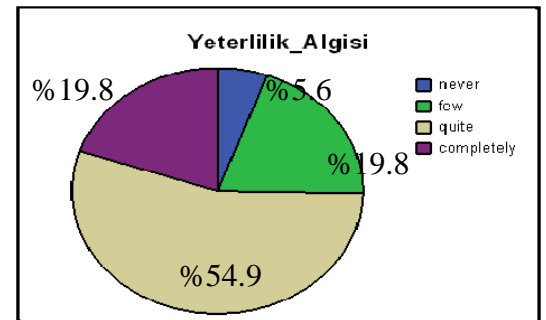

Grafik 4

Tablo 4’de yer alan verilere göre, Bilgisayar ve öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü öğrencilerinin Sosyal Ağ’da hesap sahibi olma oranı oldukça yüksektir (%87.0).

Tablo 5: Bilgisayar kullanımında kendilerini ne kadar yeterli hissettikleri durumu

BÖTE Bölümü Öğrencileri	
	f (%)
Hiç Yeterli Değil	9 (5.6)
Az Yeterli	32 (19.8)
Oldukça Yeterli	89 (54.9)
Tamamen Yeterli	32 (19.8)
TOPLAM	162 (100)

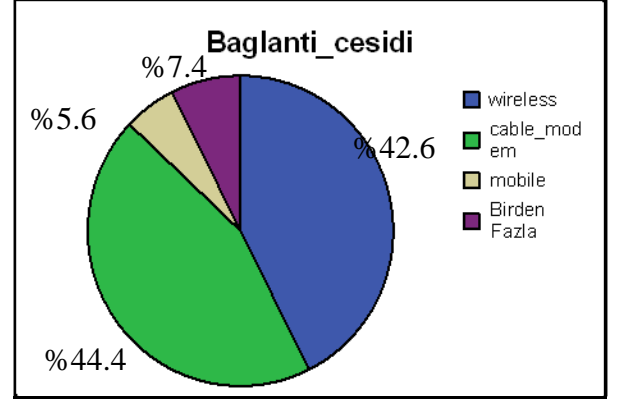

Grafik 5

Tablo 5 incelendiğinde, yığılmanın oldukça yeterlide olduğu görünse de, bu seçenek ortalamannın biraz üzerindedir (%54.9). Diğer % 25.4’lük grubun az yeterli veya hiç yeterli değil seçeneklerinde toplanması Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü öğrencileri için dikkate değerdir.

Tablo 6: İnternete nasıl bağlandıkları durumu

BÖTE Bölümü Öğrencileri	
	f (%)
Kablosuz Bağlantı	69 (42.6)
Kablolu Modem	72 (44.4)
Cep Telefonu	9 (5.6)
Birden fazla seçenikle	12 (7.4)
TOPLAM	162 (100)

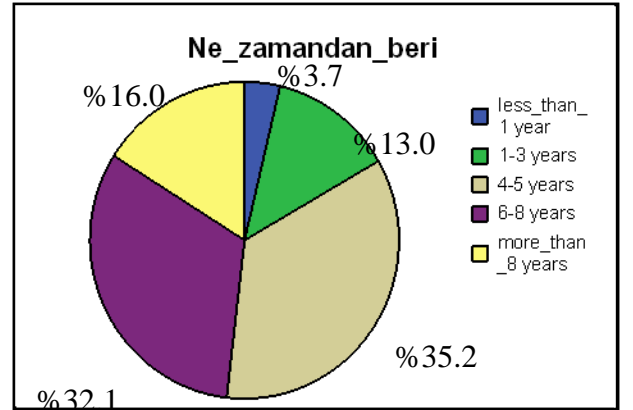

Grafik 6

Tablo 6’da yer alan verilere göre, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü öğrencileri internete çoğunlukla kablolu veya kablosuz bağlanmakta olup yüzde oranları birbirine yakındır. Cep telefonu ile internete bağlanma durumu günümüzde oldukça yaygınlaşsa da öğrencilerin en az tercih ettiği bağlantı türü olduğu görülmektedir (%5.6).

Tablo 7: Ne zamandan beri internet kullanıldığı durumu

BÖTE Bölümü Öğrencileri	
	f (%)
1 yıldan az	6 (3.7)
1-3 yıl	21 (13.0)
4-5 yıl	57 (35.2)
6-8 yıl	52 (32.1)
8 yıldan fazla	26 (16.0)
TOPLAM	162 (100)

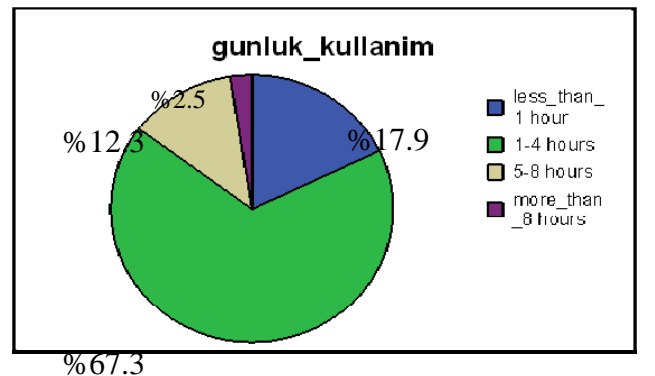

Grafik 7

Tablo 7 incelendiğinde, 4-5 yıl ile 6-8 yıl’dan beri internet kullanımı toplamı ortalamanın üzerindedir. Diğer taraftan, 1 yıldan az süredir internet kullanan grubun da olduğu (%3.7) görülmektedir.

Tablo 8: Günlük internet kullanım süresi

BÖTE Bölümü Öğrencileri	
	f (%)
1 saatten az	29 (17.9)
1-4 saat	109 (67.3)
5-8 saat	20 (12.3)

8 saatten fazla	4 (2.5)
TOPLAM	162 (100)

Grafik 8

Tablo 8'deki veriler incelendiğinde, günlük 1-4 saat arası internet kullanımı ortalamasının üzerinde (%67.3) olup, en az da olsa günde 8 saatten fazla internet kullanımının da olması (%2.5) dikkat çekmektedir.

Diğer araştırma sorusu olan “Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü öğrencilerinin internet kullanım tercihleri nelerdir?”e yönelik bulgular:

Tablo 9: Yeni insanlarla tanışmak için internet kullanımı

BÖTE Bölümü Öğrencileri	
	f (%)
Hiç	90 (55.6)
Günde 1 saatten az	60 (37.6)
Günde 1-3 saat arası	8 (4.9)
Günde 4-5 saat arası	2 (1.2)
Günde 6-8 saat arası	2 (1.2)
Günde 8 saatten fazla	0 (0)
TOPLAM	162 (100)

Tablo 9'a göre, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü öğrencilerinin internet kullanım tercihleri arasındaki “Yeni insanlarla tanışmak için internet kullanımı” yaklaşık olarak ortalama seviyenin biraz üzerinde “Hiç” (%55.6) ve ortalamaya yakın olarak “Günde 1 saatten az” (%37.6) tercih edilmiştir. Sonuç olarak, hiç tercih etmeyen grup ortalama seviyenin biraz üzerinde iken yine ortalamaya yakın orandaki kalan grup internette yeni insanlarla tanışmayı tercih etmekte ve bu aktivite için günlük zaman ayırmaktadır.

Tablo 10: Ödev araştırmak için internet kullanımı

BÖTE Bölümü Öğrencileri	
	f (%)
Hiç	3 (1.9)
Günde 1 saatten az	58 (35.8)
Günde 1-3 saat arası	77 (47.5)
Günde 4-5 saat arası	18 (11.1)
Günde 6-8 saat arası	4 (2.5)
Günde 8 saatten fazla	2 (1.2)
TOPLAM	162 (100)

Tablo 10'da da görüldüğü gibi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü öğrencilerinin ödev araştırmak için günde yoğun olarak 0-3 saat arası interneti kullandığı

(%83.3), diğer taraftan günde 4 saatten fazla zaman harcayan grubun da olduğu söylenebilir (%14.8).

Tablo 11: Yeni bilgiler edinmek için internet kullanımı

	BÖTE Bölümü Öğrencileri
	f (%)
Hiç	2 (1.2)
Günde 1 saatten az	74 (45.7)
Günde 1-3 saat arası	67 (41.4)
Günde 4-5 saat arası	17 (10.5)
Günde 6-8 saat arası	2 (1.2)
Günde 8 saatten fazla	0 (0)
TOPLAM	162 (100)

Tablo 11 incelendiğinde, öğrenciler yeni bilgiler edinmek için günde yoğun olarak 0-5 saat internette dolanmaktadır (%97.6).

Tablo 12: Haber okumak için internet kullanımı

	BÖTE Bölümü Öğrencileri
	f (%)
Hiç	17 (10.5)
Günde 1 saatten az	102 (63.0)
Günde 1-3 saat arası	37 (22.8)
Günde 4-5 saat arası	5 (3.1)
Günde 6-8 saat arası	2 (1.2)
Günde 8 saatten fazla	1 (0.6)
TOPLAM	162 (100)

Tablo 12 dikkate alındığında, günlük olarak haber okumak için öğrenciler yoğun olarak 1 saatten az internete vakit ayırmaktadır (%63). Diğer taraftan, hiç haber okumak için internete girmeyen grubun yüzdesi ise 10.5'tir.

Tablo 13: Kumar/Bahis oynamak için internet kullanımı

	BÖTE Bölümü Öğrencileri
	f (%)
Hiç	137 (84.6)
Günde 1 saatten az	20 (12.3)
Günde 1-3 saat arası	3 (1.9)
Günde 4-5 saat arası	0 (0)
Günde 6-8 saat arası	2 (1.2)
Günde 8 saatten fazla	0 (0)

TOPLAM	162 (100)
--------	-----------

Tablo 13 incelendiğinde, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü öğrencilerinin çoğunluğu (%84.6) kumar/bahis oynama amaçlı internete girmese de, günde 1 saatten az (%12.3) ve günde 6-8 saat ayıran (%1.2) öğrencilerin de olması dikkate değerdir.

Tablo 14: Cinsel içerikli siteleri aramak için internet kullanımı

	BÖTE Bölümü Öğrencileri
	f (%)
Hiç	137 (84.6)
Günde 1 saatten az	21 (13.0)
Günde 1-3 saat arası	2 (1.2)
Günde 4-5 saat arası	2 (1.2)
TOPLAM	162 (100)

Tablo 14'deki veriler incelendiğinde, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü öğrencilerinin %84.6 oranındaki bir grubu cinsel içerikli sitelere girmemekte, diğer taraftan, %13'lük diğer bir grubu 1 saatten az da olsa bu amaçla interneti kullanmak için zaman ayırmaktadır.

Tablo 15: Karşılıklı etkileşimli oyun oynamak için internet kullanımı

	BÖTE Bölümü Öğrencileri
	f (%)
Hiç	97 (59.9)
Günde 1 saatten az	39 (24.1)
Günde 1-3 saat arası	19 (11.7)
Günde 4-5 saat arası	4 (2.5)
Günde 6-8 saat arası	3 (1.9)
TOPLAM	162 (100)

Tablo 15 incelendiğinde, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü öğrencilerinin ortalamasının üzerindeki bir grubu (%59.9) karşılıklı etkileşimli oyun oynama amaçlı internete girmese de, günde 0-3 saat arasında (%35.8) zaman harcayan diğer bir grubun olması da dikkat çekmektedir.

Tablo 16: Müzik indirmek için internet kullanımı

BÖTE Bölümü Öğrencileri	
	f (%)
Hiç	39 (24.1)
Günde 1 saatten az	94 (58.0)
Günde 1-3 saat arası	22 (13.6)
Günde 4-5 saat arası	5 (3.1)
Günde 6-8 saat arası	2 (1.2)
TOPLAM	162 (100)

Tablo 16'ya göre, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü öğrencilerinin ortalamanın üzerindeki bir kısmı (%58) müzik indirmeye günlük olarak 1 saatten az da olsa zaman ayırmaktadır. Günde 1-3 saat vakit ayıran grup ise %13.6 oranındadır.

Tablo 17: Fotoğraf/Resim indirmek için internet kullanımı

BÖTE Bölümü Öğrencileri	
	f (%)
Hiç	32 (19.8)
Günde 1 saatten az	108 (66.7)
Günde 1-3 saat arası	20 (12.3)
Günde 4-5 saat arası	2 (1.2)
TOPLAM	162 (100)

Tablo 17'ye göre, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü öğrencileri fotoğraf/resim indirme amacıyla internette günlük olarak vakit harcamaktadırlar. Günde 1 saatten az vakit harcayan grup ortalamanın üzerinde (%66.7) iken, 1-3 saat vakit harcayanlarda (%12.3) vardır.

Tablo 18: Elektronik posta gönderme/alma için internet kullanımı

BÖTE Bölümü Öğrencileri	
	f (%)
Hiç	5 (3.1)
Günde 1 saatten az	100 (61.7)
Günde 1-3 saat arası	45 (27.8)
Günde 4-5 saat arası	8 (4.9)
Günde 6-8 saat arası	4 (2.5)
TOPLAM	162 (100)

Tablo 18'deki veriler incelendiğinde, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü öğrencileri elektronik posta gönderme/alma amacıyla interneti özellikle günde 0-3 saat arası (%89.5) yoğun olarak kullanılmaktadır.

Tablo 19: Film indirmek için internet kullanımı

BÖTE Bölümü Öğrencileri	
	f (%)
Hiç	57 (35.2)
Günde 1 saatten az	58 (35.8)
Günde 1-3 saat arası	28 (17.3)
Günde 4-5 saat arası	11 (6.8)
Günde 6-8 saat arası	3 (1.9)
Günde 8 saatten fazla	5 (3.1)
TOPLAM	162 (100)

Tablo 19'daki veriler incelendiğinde, öğrencilerin %35.2'si hiç film indirmese de, kalan %64.8'i film indirme amacıyla günlük olarak internette zaman geçirmektedirler. Diğer taraftan, oran az da olsa günde 8 saatten fazla vakit harcayanların da var olması (%3.1) dikkate değerdir.

Tablo 20: Web sitesi ya da blog oluşturmak için internet kullanımı

BÖTE Bölümü Öğrencileri	
	f (%)
Hiç	111 (68.5)
Günde 1 saatten az	37 (22.8)
Günde 1-3 saat arası	11 (6.8)
Günde 4-5 saat arası	3 (1.9)
TOPLAM	162 (100)

Tablo 20'de de görüldüğü gibi, öğrencilerin %68.5'i web sitesi ya da blog oluşturma amaçlı interneti kullanmamakta olup, kalan %31.5'lik grup bu amaçla interneti farklı sürelerde, özellikle 1 saatten az olarak kullanmaktadır.

Tablo 21: Web profilini izlemek/takip etmek için internet kullanımı

BÖTE Bölümü Öğrencileri	
	f (%)
Hiç	46 (28.4)
Günde 1 saatten az	80 (49.4)
Günde 1-3 saat arası	26 (16.0)
Günde 4-5 saat arası	7 (4.3)
Günde 6-8 saat arası	3 (1.9)
TOPLAM	162 (100)

Tablo 21'deki veriler incelendiğinde, öğrencilerin yalnızca %28.4'ü web profilini izleme/takip etme amaçlı interneti hiç kullanmamakta olup, kalan %71.6'sı bu amacı gerçekleştirmek adına internete her gün vakit ayırmaktadır. Günde 1 saat'ten az vakit ayıranlar hemen hemen tüm katılımcıların yarısı oranında (%49.4) olup, oran az da olsa (%1.9) günde 6-8 saat bilgisayar başında kalanların da olduğu görülmektedir.

SONUÇ VE TARTIŞMA

Araştırmada, BÖTE Bölümü öğrencilerinin bilgisayar ve internete erişim imkanları, internet kullanım özellikleri ve internet tercihleri incelenmiş olup, çeşitli sonuçlara ulaşılmıştır.

Öncelikle öğrencilere kendi kişisel bilgisayarının olup olmadığı sorulmuştur. Öğrencilerin yüksek oranda (%91.4) kendine ait bir bilgisayara sahip olduğu bulunmuştur. Bu durum şaşırtıcı olmamakla birlikte, Türkiye İstatistik Kurumu (2011)'in bilgisayara sahiplik oranlarını da desteklemektedir. Diğer taraftan, öğrencilerin %68.5'inin internet bağlantısına sahip olduğu bulunmuştur. Öğrencilerin %31.5'inin bilgisayarında internet bağlantısı yoktur. Türkiye İstatistik Kurumunun yaptığı araştırmada 2010 yılı itibariyle, internet erişimine sahiplik oranının %90,9'a yükseldiği görülmektedir (Türkiye İstatistik Kurumu, 2011). Türkiye genelinde bu oran yüksekken, öğrenci kesiminde aynı oranda yüksek olmadığı, durumun öğrencilere inildiğinde değişebileceğini göstermektedir. Bu durum farklı sebeplerle açıklanabilir. Bunlardan bir tanesi, üniversitelerde farklı sosyo-ekonomik durumdaki öğrencilerin bir araya gelmesi ve imkanlarının olmayabileceğidir.

BÖTE Bölümü öğrencilerinin kendilerine ait bir web sayfasının olup olmadığı araştırılmış ve şaşırtıcıdır ki, teknolojiyle ilgili bu bölümde öğrencilerin web sayfası oluşturmayla pek fazla ilgilenmediği, yalnızca öğrencilerin %10.5'inin web sayfasına sahip olduğu bulunmuştur. BÖTE Bölümü teknolojiyle ilgili pek çok alana dair dersler içermektedir. Bu durumun öğrencilerin farklı ilgi alanlarına sahip olmasından kaynaklanabileceği söylenebilir.

Günümüzde, sosyal ağ kavramı ve bu ağlarda profile sahip olma durumu oldukça yaygınlaşmıştır. BÖTE Bölümü öğrencilerinin %87'sinin de bir sosyal ağ'da profilinin olması durumu normaldir. Diğer taraftan, yüksek oranda öğrencinin profile sahip olup, diğer %13'ünün neden sahip olmadığı bireysel yürütülecek bir çalışmayla ayırt edilebilir.

BÖTE Bölümü öğrencilerinin bilgisayar kullanımında kendilerini ne kadar yeterli hissettikleri sorulmuş ve oldukça yeterli ile tamamen yeterli hissedenler toplam katılımcıların %74.7'sini oluşturmuştur. Az yeterli hissedenler %19.8'i oluşturmakta olup, bu öğrenciler henüz 1.sınıfta olabilir. Hiç yeterli hissetmeyenler ise, %5.6 olup, bu öğrencilerin bölümü algılayamaması ya da bu durumun güven eksikliğinden kaynaklanıyor olabileceği düşünülebilir.

Bağlantı çeşidi sorgulandığında, kablolu ve kablosuz bağlantı çeşitleriyle internete bağlananların toplam oranı %87'dir. Cep telefonuyla internete bağlanma durumu

günümüzde oldukça yaygınlaşmaya çalışsa da, öğrencilerin farklı sosyo-ekonomik çevrelerden gelmesi ve imkanlarının olmayışından dolayı, cep telefonu ile internete erişim oranı yalnızca %5.6'dır.

BÖTE Bölümü öğrencilerinin ne zamandan beri interneti kullandığı araştırıldığında, 4-5 yıl ile 6-8 yıl'dan beri internet kullanımı genel ortalamanın üzerindedir (%67.3). 8 yıldan fazla süredir internet kullanan grup da azımsanamayacak orandadır (%16.0). Bu durum, yeni yetişen genç nüfusun internetle daha erken tanışmasıyla açıklanabilir. Wright (2001), yeni yetişen genç nüfusu "Net Jenerasyonu" olarak adlandırarak bu durumu vurgulamaktadır. Diğer taraftan, internet imkanı olmayan sosyo-ekonomik durumu düşük öğrencilerin de olduğu, %3.7'lik bir grup öğrencinin interneti 1 yıldan az süredir kullandığını söylemesiyle dikkat çekmektedir. Bu noktadan hareketle, bu grubun internetle üniversite de tanışmış olabileceği söylenebilir.

Diğer bir araştırma öğrencilerin günlük olarak internette ne kadar süre kaldığıyla ilgilidir. BÖTE Bölümü öğrencileri çoğunlukla günlük olarak internette 1-4 saat arası vakit geçirmektedir (%67.3). Diğer taraftan, günde 1 saatten az vakit geçiren grup (%17.9), yukarıda da bahsedilen, internetle yeni yeni tanışan grup ile internetle daha az ilgilenen öğrencilerdir. Burada dikkat çeken sonuç ise, BÖTE Bölümü öğrencilerinden az oranda da olsa (%2.5) günde 8 saatten fazla vakit geçiren öğrencilerin de olmasıdır. Alanyazında yapılan birçok araştırmaya göre, internette günlük olarak uzun süre kalınması internetin kötü/problemlili kullanımına işaret etmektedir (Young ve Rogers, 1998; Young, 1996a, 1996b). Problemlili internet kullanımını tanılamada zaman ölçütü tek başına yeterli değildir fakat önemli bir faktördür. Üniversitelerde öğrenci-öğretim elemanı iletişimi, ödev/proje araştırmaları, serbest kullanıma yönelik açık laboratuvarların olması şüphesiz öğrencilerin internet kullanımı için oldukça vakit ayırmalarını sağlamaktadır. Diğer taraftan, teknoloji ile iç içe olan bölümlerde öğrenim gören öğrenciler, diğer öğrencilere göre bilgisayar ve interneti daha fazla kullanmaktadır. İnternet, her türlü bilgi ve görüşe açık bir alandır. Bu yüzden, internet, özellikle internet kullanımını gereksinimleri doğrultusunda sınırlayamayan öğrenciler için çok büyük bir risk faktörü olabilmektedir. Bu durum, interneti günlük olarak 8 saatten fazla kullanan öğrenciler için gerekli önlemler alınmasını vurgulamaktadır.

Araştırmada BÖTE Bölümü öğrencilerinin internette neler yaptıkları da sorgulanmıştır. Öncelikle öğrencilere yeni insanlarla tanışmak için internete günlük olarak ne kadar zaman ayırdıkları sorulmuştur. Öğrencilerin %55.6'sı "Hiç" tercih etmediği, kalan ortalamaya yakın orandaki öğrenci grubunun ise günlük olarak bu aktiviteye vakit ayırdığı görülmektedir. Tutgun, Deniz ve Moon (2011)'in araştırmasında, Eğitim Fakültesine devam eden farklı bölümlerdeki öğretmen adaylarının yeni insanlarla tanışmak için internet tercihleri sorgulanmış ve %62.1 oranındaki öğretmen adayı "Hiç" tercih etmediğini söylerken, kalan %37,9'luk grubun her gün vakit ayırdığı bulunmuştur. Sonuçlar birbirinden çok da uzak olmasa da, tercih oranı BÖTE'de biraz daha yüksektir. Bu sonucun, Tutgun ve Cesur (2011) tarafından yapılan ve ortalamanın üzerinde problemlili internet kullanım seviyesi bulunan BÖTE'ye yönelik problemlili internet kullanım araştırmasına da destek sağlaması için tüm internet tercihi seçeneklerinin hep birlikte değerlendirilmesi gerekmektedir.

Diğer bir araştırma sonucu ise, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü öğrencilerinin ödev araştırmak için günde yoğun olarak 0-3 saat arası interneti kullandığı (%83.3), diğer taraftan günde 4 saatten fazla zaman harcayan grubun da olduğu söylenebilir (%14.8). Kalan %1.9'luk grup ise ödev araştırmak için interneti hiç kullanmamaktadır. Aslında %31.5'lik bir grubun internet bağlantısı olmadığını söylemesi, bu durumu normal kılmaktadır. Ayrıca, internet bağlantısı olmayan öğrencilerin de ödev araştırmak için kendilerine internet kullanım imkanı yarattığını, oranları karşılaştırdığımızda, söyleyebiliriz. Tutgun, Deniz ve Moon (2011)'in araştırmasında ise, ödev araştırmak için çeşitli bölümlerdeki öğretmen adaylarının 0-3 saat arası internete zaman ayırma oranı %90.5'tir. "Hiç" diyenlerin oranı ise %5.7'dir. Bu oran, internet bağlantısı olmadığı halde kendilerine ödev araştırmak için imkan yaratma çabalarıyla değişebilmektedir.

BÖTE Bölümü öğrencilerine yeni bilgiler edinmek için interneti günlük olarak ne kadar kullandıkları sorulmuş ve sonuç olarak, öğrencilerin yeni bilgiler edinmek için günde yoğun olarak 0-5 saat internette dolandıkları bulunmuştur (%97.6). Bu sonuç, Tutgun, Deniz ve Moon (2011)'in diğer bölümleri de kapsayan öğretmen adaylarına yönelik araştırmasıyla da tutarlıdır (%94.3).

Haber okumak için internet tercihleri sorulduğunda, günlük olarak haber okumak için öğrenciler yoğun olarak 1 saatten az internete vakit ayırmaktadır (%63). Hiç diyenlerin oranı ise, %10.5'tir. Haber okuma ayrı bir alışkanlık olup, öğrencilerin günlük gazete ya da internette haber okuma tercihlerini alışkanlıklarıyla ilgilidir.

Diğer taraftan, öğrencilerin internetin kötü kullanımına yönelik bir takım tercihleri de sorgulanmış olup, bunlardan bir tanesi kumar/bahis oynama amaçlı internette günlük ne kadar vakit harcadıklarıdır. Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü öğrencilerinin çoğunluğu (%84.6) kumar/bahis oynama amaçlı internete girmese de, günde 1 saatten az (%12.3) ve günde 6-8 saat ayıran (%1.2) öğrencilerin de olması dikkate değerdir. Diğer kötü kullanıma yönelik bir soru ise, interneti günlük olarak cinsel içerikli siteleri araştırmak için ne kadar kullandıklarıdır. Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü öğrencilerinin %84.6 oranındaki bir grubu cinsel içerikli sitelere girmemekte, diğer taraftan, %13'lük diğer bir grup 1 saatten az da olsa bu amaçla interneti kullanmak için zaman ayırmaktadır. Görüldüğü gibi, her iki tür siteye günlük olarak hiç vakit ayırmayan grupların yüzdesi aynıdır (%84.6). Diğer taraftan, her iki tür siteye de günlük olarak vakit ayıran öğrencilerin oranları yine aynıdır. BÖTE bölümü öğrencilerinden 2 kişi de olsa, bu tür sitelere 6-8 saat ya da 4-5 saat günlük vakit ayırdıklarını belirtmiştir. Tutgun, Deniz ve Moon (2011)'in yalnızca BÖTE'yi kapsamayan, çeşitli bölümlerdeki öğretmen adayları üzerine yaptığı çalışmada da, kumar oynama amaçlı hiç tercih etmeyenler (%87.6) ile cinsel içerikli siteleri araştırmak için hiç tercih etmeyenlerin (%88.7) oranları birbirine yakındır. Buradan da anlaşılacağı gibi, BÖTE'ye yönelik bir farklılık bulunmamıştır. Az oranda da olsa bu tür sitelere vakit ayıran öğrencilere yönelik gerekli önlemler sağlanmalıdır. Bu noktadan hareketle, araştırmanın sonunda birtakım önerilere yer verilmiştir.

Diğer bir sonuç, BÖTE Bölümü öğrencilerinin ortalamannın üzerindeki bir grubu (%59.9) karşılıklı etkileşimli oyun oynama amaçlı internete günlük olarak girmese de, günde 0-3 saat

arasında (%35.8) zaman harcayan diğer bir grubun olması da dikkat çekmektedir. Tutgun, Deniz ve Moon (2011)'in araştırmasında ise, çeşitli bölümlerdeki öğretmen adaylarının %70.6'sı etkileşimli oyun oynamak için internete günlük olarak hiç vakit ayırmamaktadırlar. Bu durum, BÖTE Bölümü öğrencilerinin etkileşimli oyun oynamaya yönelik sitelere daha çok ilgi duydukları ve günlük olarak daha fazla vakit ayırdıklarını göstermektedir.

BÖTE Bölümü öğrencileri, müzik indirme, film indirme ve resim/fotoğraf indirme amaçlı internete günlük olarak çeşitli miktarlarda vakit ayırmakta olup, "hiç" diyenlerin haricindeki toplam oranları değişmektedir (sırasıyla; %75.9, %64.8, %80.2). Diğer bölümleri kapsayan Tutgun, Deniz ve Moon (2011)'in araştırmasında ise bu oranlar sırasıyla; %74, %55.2, %68.8'dir. Görüldüğü gibi, müzik indirme amaçlı günlük internet kullananların yüzdeleri neredeyse aynı olup, film indirme ile özellikle resim/fotoğraf indirme tercihleri BÖTE'de daha yüksek bulunmuştur. Bu durumun, BÖTE'deki öğrencilerin görsel ve dijital materyaller araştırmalarını gerektiren ders projelerinden kaynaklanmış olabileceği söylenebilir. Fakat, %5'lik bir grubun film indirmek için günde 6-8 saat veya 8 saatten fazla internette kalmaları problemlili internet kullanımını işaret etmektedir.

BÖTE Bölümü öğrencileri elektronik posta gönderme/alma amacıyla interneti özellikle günde 0-3 saat arası (%89.5) yoğun olarak kullanmaktadırlar. Elektronik posta amaçlı internet kullanımı günümüzde internetin yaygın kullanılan bir özelliğidir. Diğer taraftan, %3.1'lik bir grup öğrenci e-posta amaçlı günlük olarak interneti hiç kullanmadığını belirtmiştir. İnterneti 1 yıldan az süredir kullanmaya başlayan %3.7'lik bir grubun olduğu düşünüldüğünde, oranların da birbirine yakın olması, bu grubun e-posta alışkanlığının henüz oluşmadığını düşündürmektedir.

Diğer bir sonuca göre, öğrencilerin %68.5'i web sitesi ya da blog oluşturma amaçlı interneti kullanmamakta olup, kalan %31.5'lik grup bu amaçla interneti farklı sürelerde, özellikle 1 saatten az olarak, kullanmaktadır.%10.5'lik bir grup kendilerine ait bir web sayfasının olduğunu belirtmişti, bu noktadan hareketle, kalan %21'lik grup ise blog oluşturma ya da profil oluşturma amaçlı interneti günlük olarak, az oranda da olsa kullanmaktadır. Web'de oluşturdukları profili takip etmek için ne kadar vakit ayırdıkları araştırıldığında ise, hiç diyenlerin haricinde, öğrencilerin %71.6'sı bu amacı gerçekleştirmek adına her gün çeşitli miktarlarda internete vakit ayırmaktadır. Bu durum, BÖTE Bölümü öğrencilerinin %87'sinin bir sosyal ağ'da profili olduğunu belirttiği düşünüldüğünde, normal karşılanabilir. Bu noktadan hareketle, %80'i aşan oranlardaki öğrenci grubunun her gün fotoğraf indirmek için internette dolanması, sosyal ağ'daki resimleri araştırma ve oradan beğendiği resimleri indirme amaçlı interneti devamlı kullanma durumunu çağrıştırmalıdır. Bunun için, daha derinlemesine, çok boyutlu yapılacak nitel bir çalışmaya ihtiyaç vardır. Ancak bu şekilde probleme yönelik internet kullanımının olup olmadığı tespit edilebilir ve önlemler alınabilir.

ÖNERİLER

1. BÖTE'ye devam eden öğrencilerin internet kullanım sıklıkları ve tercihleri belirli aralıklarla sık olarak tespit edilerek, aşırı kullanım durumu olup olmadığı belirlenip, kontrol altına alınması konusunda çalışmalar başlatılabilir.

2. BÖTE Bölümü öğrencilerinin internet kullanımlarındaki kontrolsüzlüğü önleyebilmek amacıyla bu konuda belirli aralıklarla öğretim elemanları tarafından öğrencileri problemleri internet kullanımı, zaman kontrolünü sağlama ve bilgisayar/internet etiği konularında bilinçlendirmeye yönelik konuşmalar/etkinlikler düzenlenebilir.
3. Farklı üniversitelerdeki BÖTE öğrencilerinin internet kullanım özelliklerinin, tercihlerinin ve problemleri internet kullanımlarının farklılık gösterip göstermediğinin tespitinin yapılabilmesi için daha fazla üniversitede uygulama yapılarak, araştırma kapsamı artırılabilir.
4. Düşük sosyo-ekonomik durumdaki öğrencilerin bilgisayar ve internet kullanım imkanları artırılabilir ve bu sayede teknoloji kullanımı ile hayatlarında bazı kolaylıklar sağlayabilecekleri onlara öğretilir.
5. Üniversitede ilk senesi olan öğrencilerin yeni sosyal ortamlarına uyum sağlama ve yeni arkadaşlıklar kurma konularındaki eksiklikleri için internete aşırı derecede başvurmalarını ve devamlı internet üzerinden yeni kişilerle tanışma çabalarını önlemek adına öğretim elemanları özellikle 1. sınıfa devam eden öğrenciler için sosyal ortam sağlayabilecekleri grup projeleri, işbirlikçi çalışma yöntemlerine sınıf içerisinde imkân sağlayarak bu konuda onlara destek olabilirler.
6. Problemleri internet kullanımının kişisel ve psikolojik özellikler ile ilişkisinin incelenmesi açısından özellikle teknolojiyle ilgili bölümlerde nitel ve derinlemesine çalışmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Anderson, K.J. (2001). Internet Use Among College Students: An Exploratory Study. *Journal of American College Health*, 50, 21-26.
- Caplan, S.E. (2005). A Social Skill Account of Problematic Internet Use. *Journal of Communication*, 55(4), 721-736.
- Caplan, S.E.(2010). Theory and Measurement of Generalized Problematic Internet Use: A Two Step Approach. *Computers in Human Behavior*, 26 (2010) 1089–1097.
- Ceyhan, E., Ceyhan A., Gürcan, A. (2007). Problemleri İnternet Kullanımı Ölçeği'nin Geçerlik ve Güvenirlik Çalışmaları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Bildiri Kitabı*, 7(1), 387-416.
- Deniz, L. (2001). Psikolojik danışma ve rehberlik öğrencilerinin bilgisayar yaşantılarına yönelik bir izleme çalışması, *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 13, 87-110.
- Deniz, L. & Coşkun, Y. (2004). Öğretmen adaylarının internet kullanımına yönelik yaşantıları. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 20, 39-52.

- Deniz, L. (2007). Prospective class teachers' computer experiences and computer attitudes. *International Journal of Social Sciences*, 2(2), 116-122.
- Deniz, L. & Tutgun, A. (2010). The Relationship Between Problematic Internet Usage And Loneliness Level Of Prospective Teachers, *International Educational Technology Conference (IETC) 2010*, Volume III, Page 1563, Boğaziçi University, Istanbul.
- Erikson, E. (1998) *Life cycle completed: Extended version*. New York: WW Norton & Company.
- Kandell, JJ. (1998). Internet Addiction on Campus: The Vulnerability of College Students. *Cyberpsychology and Behavior*, 1,11-17.
- Karasar, N. (1994). Bilimsel Araştırma Yöntemi. Ankara: 3A Araştırma Danışmanlık Limited.
- Lavin, M., Marvin, K., McLarney, A., Nola, V. ve Scott, L. (1999). Sensation Seeking and Collegiate Vulnerability to Internet Dependence. *CyberPsychology and Behavior*, 2, 425-430.
- Morahan-Martin, J., Schumacher, P. (2000). Incidence and Correlates of Pathological Internet Use Among College Students. *Computer-Human Behaviour*, 16,13-29.
- Niemz, K.,Griffiths, M., Banyard, P. (2005). Prevalence Of Pathological Internet Use Among University Students And Correlations With Self-Esteem, The General Health Questionnaire (GHQ) And Disinhibition. *CyberPsychology & Behavior*, 8(6), 562-570.
- Odacı, H. & Kalkan, M. (2010). Problematic internet use, loneliness and dating anxiety among young adult university students. *Computer & Education* (2010), 1-7.
- Tutgun, A. (2009). Öğretmen Adaylarının Problemlı İnternet Kullanımı. Marmara Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi (M.A.), Istanbul.
- Tutgun, A. & Deniz, L. (2010). Problematic Internet Usage among Prospective Teachers. *International Educational Technology Conference] (IETC) 2010*, Volume II, Page 1226, Boğaziçi University, Istanbul.
- Tutgun, A. & Cesur, M. (2011). Problematic Internet Use of Turkish Computer Education and Instructional Technologies (CEIT) Students, 2nd World Conference on Information Technology (WCIT) 2011, Antalya, http://wcit.worldeducationcenter.eu/files/WCIT_Abstract_book_last_183p.pdf web adresinden 26 Ocak 2012 tarihinde erişilmiştir.
- Tutgun, A, Deniz, L. & Moon, Man-Ki (2011). A Comperative Study of Problematic Internet Use and Loneliness Among Turkish and Korean Prospective Teachers. *TOJET (The Turkish Online Journal of Educational Technology)*, Vol: 10, issue:4.

- Türkiye İstatistik Kurumu (2011). Girişimlerde Bilişim Teknolojileri Kullanımı, http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?tb_id=60&ust_id=2 web adresinden 28 Ocak 2011 tarihinde erişilmiştir.
- Wright, C. (2001). Children and Technology: Issues, Challenges and Opportunities. *Childhood Education*, 78 (1), 37-41.
- Young, K.S. (1996a). Psychology of Computer Use: XL. Addictive Use of The Internet: A Case That Breaks The Stereotype, *Psychological Reports*, 79, 899-902.
- Young, K.S. (1996b). Internet Addiction: The Emergence of A New Clinical Disorder. *Cyber Psychology and Behavior*, 1(3), 237-244.
- Young, K.S., Rodgers, R. (1998). The Relationship Between Depression and Internet Addiction. *Cyber Psychology and Behavior*, 1(1), 25-28.
- Young, K.S. (2006). Surfing Not Studying: Dealing With Internet Addiction On Campus. http://www.netaddiction.com/articles/surfing_not_studying.htm web adresinden 28 Aralık 2008 tarihinde erişilmiştir.